

Izgalmas ülés a Reichsratban.

Bécs, szeptember 25. (Telefon jelentés.) Nyolc heti szünet után kedden délelőtt 11 órakor tartotta ismét első ülését az osztrák Reichsrat. Az ülésen megjelent Klotz is, akit hazatérésért tudvalevőleg elítéltek annak idején. A képviselők se mellette, se ellene nem tettek. Kramarz, aki elvesztette mandátumát nem jelent meg az ülésen, eljött azonban Buryval volt cseh képviselő, aki szintén elvesztette mandátumát, amikor hazatérés miatt elítéltek. Az elnök előbb képviselők útján barátságosan felkérte, hogy hagyja el a termet, de Buryval erre nem reagált. Az elnök ezután, mivel a miniszterelnök már felszólalni készült, nem tett újabb intézkedést.

Megnyitójában az elnök megemlékezett Kletgalicia és Bukovina felszabadításáról és hogy Triesztet sikerült az olaszok heves támadásával szemben megmenteni. Felhatalmazást kért, hogy a fényes sikerek alkalmából az uralkodót üdvözlhesse. A ház ehhez hozzájárult. Ezután Seidler miniszterelnök állott fel szólásra. Majdnem egy óra hosszat tartó beszédében ismertette a kormány igazságügyi és politikai programját.

A miniszterelnök beszéde után Gross elnök

felelekedett a helyéről és a következőket mondotta:

— Ugy látom, hogy Buryval volt képviselő ur (Felkiáltások a csehek részéről: Most is képviselő!) az ülésteremben helyet foglal. Miután ez a jog nem illeti meg, felszólítom, hogy hagyja el az üléstermet. (Buryval a felszólításra nem reagált.) Miután felszólításomnak nem tesz eleget, megállapítom, hogy viselkedése nyilvános erőszakoskodás.

Az elnöki kijelentést a csehek óriási lármával fogadták és miután Buryval továbbra is nyugodtan ülve maradt a helyén, mintha mi sem történt volna, az elnök az ülést felfüggesztette és a pártvezéreket sürgős értekezletre hívta össze, hogy a renitenskedő képviselővel szemben, milyen eszközökhöz nyuljon. A pártvezérekkel való tanácskozás hosszú ideig tartott. A tanácskozás után Tusar, a képviselőház alelnöke megjelent a csehek körében és közölte velük a pártelnökök határozatát, mire Buryval a cseh-radikálisok ujongó üdvözlése közben kivonult az ülésteremből.

Az elnök ezután megnyitotta az ülést, mire tovább folyt a tárgyalás.

terünk ügyünket átértő intervenciójára a földművelésügyi miniszter ur ő excellenciája átértezve nagy sérelmünket, utasította a Haditermény részvénytársaságot az édespaprika átvételére.

A zavarok csak fokozódtak, mert a Haditermény r.-t., mely egyébként is kötelezve volt a nyert egyedáruság folytán a paprika átvételére nemcsak az édespaprikát, hanem a többi paprikafajokat sem vette át. A késedelmes átvételnek oka abban rejlett, hogy a Haditermény r.-t. a paprika egyedáruságba egy fillér tőkét sem fektetett bele, nem akarta a paprikát mindaddig a bizományosoktól átvenni, amíg azt el nem helyezte, mert ellenkező esetben kényszerülve lett volna, az átvett paprikát kifizetni, beraktározni és így több millió koronára rugó befektetett tőke kamatait, a raktárbéreket, a biztosítási díjakat, az üzleti és kezelési költségeket viselni, holott ezen kiadásokat az átvételnek kihuzása által szándékosan áthárította a bizományosokra.

A bizományosok, több mint ötmillió koronát fektettek bele ezen vállalkozásba; több mint hárommillióöttszáz ezer korona értékű paprikát tartottak átadásra készen raktáron és körülbelül kétmillióöttszáz ezer korona ovadékokat tettek le a Haditermény részvénytársaságnál, mert a Haditermény r.-t. szándékos késedelme folytán a bizományosok csekély jutalékát a költségek teljesen felemésztették.

A Haditermény r.-t. midőn a paprikamonopoliumot megszerezte magának, tett ugyan kísérletet a külföldön olyirányban, hogy miként szabad kereskedelem mellett a nagy export cégek, úgy ő is főleg a merkantiltfajokat külföldre kivigye és ott azokat nagy haszonnal értékesítse, de vállalkozása sikerrel nem járt, mert míg a nagy kiviteli cégek évtizedek óta fennálló üzleti összeköttetései folytán magából a fent említett merkantiltfajból

több mint 30 millió márkát vettek be, addig a Haditermény r.-t. egy kilogramm paprikát sem tud külföldön semmiféle fajból elhelyezni.

Hogy a jelenleg fennálló rendszer, a Haditermény r.-t. késedelmes átvételei, mely helyzetet teremtek, annak megvilágítására előadjuk, hogy Szeged mellett Rösckén, Szent Mihályteleken és több kisebb községben a paprika értékesítésére nyílt piacok alakultak, a termelők mintegy 35 vagon paprikát szabad csempészpiacra vittek. A csövespaprikát ugyanis a rendelet nem vette zár alá, így aztán a készletek kétharmad része mint tilos áru került forgalomba, vagononként körülbelül százezer koronával magasabb áron a legmagasabb árnál, mert a csempészek, minthogy a belfogyasztás részére a Haditermény r.-t. paprikát nem engedélyezték, minden magas árt megfizettek. Ezt a csempészetet az új termés beálltával még kevésbé lehet megakadályozni mint ma, amennyiben a paprikültetvények a több mint százezer holdnyi földiken nem egy tagban, hanem szétszórva fekszenek. A paprikaföldek határosak Tápéval, Szabadkával, Kiskunhalassal, Kistelekkel és több egymástól messze fekvő községgel. Ily nagy területen a jelenlegi háborús viszonyok mellett a paprikamonopolium fenntartására eredményesen rendszert gyakorolni lehetetlen. Itt a csempészet annyira kifejlődött, hogy ha a paprika egyedáruság fennmaradna, az új termés legnagyobb része csempészekhez kerül.

A szegedi paprikaérdekeltség memoranduma a kormányhoz.

— Az új termés adassék át a szabad forgalomnak, a legmagasabb árakat szüntessék meg. —

(Saját tudósítónktól.) Minden részletében ismeretes az a nagyarányú mozgalom, amelyet a szegedi paprika-érdekeltség a paprikaforgalom szabaddá tétele és a maximális árak eltörlése érdekében indított. Az érdekeltség most memorandummal fordult a kormányhoz, amelyben azt a kérését, hogy az új termés átadassék a szabad forgalomnak és a legmagasabb árak eltörlőssenek, a következőkkel indokolja meg:

— A paprika zár alá vételének főindokául, mint az most már megállapítható, azt hozták fel tévesen, hogy a zár alá vétel előtt beállott áremeikedség a spekuláció okozta és hogy ezen spekulációval szemben az előző kormány biztosítani akarta volna a hadseregnek mintegy 100 vaggont kitevő szükségletet. Azzal indokolta az előző kormány a paprikaegyedáruság létesítést, mellyel kapcsolatban a belfogyasztás olcsóbb áron való kielégítése és a kivitel emelkedését is kihatásának helyezte.

Ezen számítása és felfogása az előző kormánynak kiindulási pontjaiban és következményeiben helytelen, téves és káros volt. A Haditermény r.-t., mely a kormányrendelet értelmében a paprika kizárólagos értékesítést a kezébe vette, meggyőződött arról, hogy a zár alá vétel előtt beállott áremeikedség nem a spekuláció idézte elő, hanem a magyar exportorok évtizedes munkájával megszerzett külföldi piacok kereslete, s hogy a hadsereg szükségletének biztosítására felesleges volt a záralávetel is, mert nem száz vagonra, hanem csak mintegy husz vagonra, nem havi 11 vagonra, hanem csak hat vagonra volt szüksége havonta a hadseregnek a záraláveteltől a mai napig. Ezen szükségletet a nyílt piac is könnyen kielégíthette volna és így ok nélkül korlátozták a belfogyasztást és megszüntették a kivitel anélkül, hogy ezt bármely hadiérdek, vagy közgazdasági elv megkívánta volna. Azzal szemben, hogy a hadsereg a mai napig nem használt fel több paprikát, mint körülbelül husz vaggont, a Haditermény

r.-t. bizományosai 35 vagon paprikát vettek át és raktároztak be, 40 vagon csövespaprika volt továbbá készletekben a termelőknél.

A számítási hiba folytán csakhamar beállott a forgalmizavar. A Haditermény r.-t. a bizományosok által beraktározott paprikamennyiséget a hadvezetőségnek elhelyezni nem tudván, mert annak annyira szüksége nem volt, dacára az egyedáruságnak vonatkozott azt átvenni a bizományosoktól, kihuzta, halasztotta, megnehezítette az átvételeket.

Hozzájárult ehhez még az is, hogy a Haditermény r.-t. abban a téves hitben volt, hogy egy meghatározott mennyiségű csövespaprikából több erős és merkantilpaprika kerül ki a feldolgozás által, mint édespaprika. Ebben a számításban azonban a Haditermény r.-t. tévedett, mert tapasztalati tény az, hogy a feldolgozó akaratától függetlenül egy adott mennyiségű hüvelyből a kikészítés folytán mintegy 10% elporlad, 65% az édespaprika, ellenben csak mintegy 25% erőspaprika kerül ki a feldolgozott hüvelyből.

Minthogy a Haditermény r.-t. a hadvezetőségnek csak erőspaprikát adott el, a váratlanul rendelkezésére álló nagyobb mennyiségű édespaprikával nem tudott mihez kezdeni, azt oly árban, mint az erőspaprikát nem akarta a hadvezetőségnek leszállítani, hanem egyszerűen

eltitkálta a bizományosoktól az édespaprika további átvételétől

és arra akarta kényszeríteni a termelőket, hogy keverjék össze az édespaprikát az erőspaprikával, hogy így ne 26 koronáért, hanem 21 koronáért vehesse át ezt a keveréket és így ne a haditermény r.-t., hanem a termelők károsodjanak, kik már ugyanis vagononként mintegy száz ezer koronát veszítettek.

A Haditermény r.-t. ezen helytelen és a közgazdasági életet szem előtt nem tartó káros intézkedésére, értjük alatta, az édespaprika átvételének megtagadását, a termelők elkésredett forrongásba törtek ki, melynek folytán dr. Somogyi Szilveszter ur, polgármes-

Révész táncitanintézetében

(Tisza-szálló I. em. kisterem) október hó 4-én a tanítás megkezdődik. Kurzusok d. u. 5-8 óráig. Iratkozások: szeptember 28-tól naponta déli 12 és 1 óra között a Tisza kiste mében. Gyermekek. — Különórák. Haladók részére vasárnap délutánonként gyakorló órák.